

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó laptulajdonos:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

Amerika.

Tegnapelőtt két remetei ember keresett fel. Iparos mindkettő, értékes székely fajtaból való. Arcukon értelem, elszántság és remény ül. Elmondották, mi járatban vannak. S a hallottak arra készítetnek, hogy itt, a közönség előtt, s talán hasznára, gondolkozzam rajtuk.

Azt beszélték, hogy nagy tervük van. Amerikába indulnak, nemcsak ők, majdnem az egész falu. Ott akarják megpróbálni, hátha nem mindenütt ilyen cudar rosszak a megélhetési, létezési viszonyok, mint Erdélyben, nálunk.

A gondolatra nem maguktól jöttek rá. Voltak, akik rábeszéltek őket s társaikat. Egy ügynök járta végig a falut és mindenkit nagyon biztatott, hogy jöjjen, siessen az ígéretek földjére. — Hozzá is segíti az embereket ahoz, hogy eljussanak a messzi világ-részbe. Megszerzi nekik ingyen az utlevelet, megfizeti a hajójegyet, sőt némelyiknek, ha nagyon kell, pénzt is ad előre. — Az ügynök ur most Bukarestbe ment, helyettese egy doktor Csörgő nevű ügyvéd, aki beszél, ígér és ténykedik helyette.

S az egészséges székely koponya, amely sohasem volt hiába a helyén, dolgozni kezd. Ezeket gondolja:

— A mai világban, barátságból, emberszeretetből bizony nagyon kevesen cselekszenek. Meg hogy pénzt is áldozzanak csupán avégből, hogy nekem odakünn Amerikában jó dolgom lehessen — hát ez nem egészen valószínű.

Azután felkerekedik és elindul információt szerezni.

— Vajjon nem csalás-e az egész?

Mit mondjak a székelyeknek, akik vándorbotot akarnak kezükbe venni megkísérteni a szerencsét. hogy milyen Braziliában.

Mondhatom-e nekik, testvérek, ne menjete, nem szabad itthagyni szülőföldeteket, ahol apátok, nagyszülőtök élt, s ahol ti felnőttemek. Akármilyen rossz is, maradjatok itthon, mert ezt parancsolja a kötelesség —?

Van-e jogom hozzájuk így beszélni?

Azt tartom, nincsen. Nem is mondtam ilyesmiket az én két emberemnek.

Mert hiszen, ha meggondoljuk, mindenkinek szabad kell hogy legyen ott és úgy boldogulni, ahol és ahogyan akar, vagy tud.

Ha jobb Amerikában, ha ott könnyen, kinlódás, verejték nélkül meg lehet élni, csak menjen oda, aki teheti. Csupán azért, hogy itt élje le életét Erdélyben, nem lehet visszatartani.

Csak azon fordul meg minden, jobb-e csakugyan.

S ez nagy nyílt kérdés.

Északamerikában, az Egyesült Államokban, nagy az emberfelesleg, a munkanélküliség. Inkább onnan is eljőnnének az emberek, nemhogy munkások kellenének nekik. Délen, Braziliában van még rengeteg műveletlen terület, ahol elfér a munkáskéz, hasznát hajtóan dolgozhatnak még milliók a bennlakókon kívül. Talán oda? —

Az eddig művelés alá nem vett területek azonban, vajjon miért maradhattak kívül az emberi gazdálkodás érdekkörén. Vagy miért nem sietnek azokra olyanok, akik ott, a közelben laknak, hogy elfoglalják. Lesz-e dologban valami hiba.

Hátha a terület maga értékes, jó termőföld. Csakhogy az éghajlat olyan, hogy azt ki nem bírja a bennszülött se. S a székely csak azért kell, hogy ott mocsarat száritson, olyan erdőt

irtson, amelybe más be se mer menni, s hogy holttestével építsen hidat azok számára, akik majd a készhez ülnek hozzá s akik most is leveszik munkája eredményéről a javát —?

Nem lehet tudni. S minden kíváncsi dolognak csak azt a tanácsot adhatja a becsületes ember, akit megkérdezik:

— Vigyázz, testvér, ha jó ott, menj, légy boldog és segítsen az Isten. De győződj meg biztosan, előre, mielőtt kimennél, hogy lesz ottan, mert onnan nincs több visszatérés. S a jó munkás, erős, jövőre hivatott székely fajért kár volna, hogy mocsárba pusztuljon, bányában senyvedjen, esetleg csak azért, mert lelkiismeretlen szélhámosok a szállítandó embertranszportokkal rab-szolgakereskedőtől, pénzéhes ültetvényesektől gazságukért gazdag jutalékot kapnak.

Mire fordították a kolozsvári egyházközség 40 milliós hollandi kölcsönét.

Sok millió uszott el. A kölcsön kamatait is újabb kölcsönből kellett kifizessék. Szomorú tanulságok.

A bukaresti sajtó foglalkozik nap-nap után a kolozsvári róm. kath. egyházközség sok milliós kölcsön-ügyével és valóban megdöbbentő adatokat sorakoztat fel. Sajnos, a magyar közvélemény teljesen tájékozatlanul áll a dolgokkal szemben. Egy-két verszegény és határozatlan hangú nyilatkozat jelent meg eddig csupán, melyeknek lényege épen az ellenkező hatást váltotta ki, mint amit célozni akartak. Helyén valónak tartanók épen a közvélemény megnyugtatóására, hogy az illetékes sajtó tárgyilagosan tájékoztasson és felvilágosítást nyújtson. Az sem helyén való és legkevésbé kíváncsi, hogy súlyos és alaptalan vádakkal illessenek egyeseket és intézményeket, akiknek és amelyeknek semmi közük a dologhoz.

A Kolozsváron megjelenő „Mai Világ” egyik utóbbi számában foglalkozik részletesen a kérdéssel és a kolozsvári katolikus egyház egyik vezetőjétől nyert felvilágosítás alapján írja meg részleteiben a szerencsétlen sorsu hollandi kölcsön történetét.

Ezek szerint 1927 év első felében 40 millió lej értékű kölcsönt vett fel a kolozsvári róm. kath. egyházközség egy hollandiai katolikus érdekeltségtől. A kölcsön biztosítására jelzálogi fedezetet adott csaknem összes ingatlanaira, közöttük a Szentegyház-utcai és sétatéri bérpalotákra. A kölcsön 10%-os kamattal lett felvéve, de már a folyósításkor eszközölt levonások csaknem hatmillió lejt tettek ki. Az egyházközség 34,112.152 lejt kapott kézhez a 40 millióból. Hozzávéve, hogy ezt az összeget előzetesen hozták levonásba, könnyen utána lehet számítani, hogy hány százalékba került az egyházközségnek a 10%-osnak felvett kölcsön.

A kölcsön megszerzéséért közvetítési jutalék címén, 700.000 lejt fizettek egy volt kolozsvári fűszerkereskedőnek.

Ezen kívül bekebelezési és más ügyvédi költségek címén 879.000 lejt fizettek ki dr. Nagy László jogtanácsosnak.

A kölcsön felvétele után, annak felhasználására az egyházközség egy bizottságot delegált. Ennek dacára, úgy mondják, egyedül és kizárólag dr. Nemes Ferenc rendelkezett az összeg felett és szinte hihetetlennek tűnik fel, hogy a bizottság tagjai egy éven át nem érdeklődtek a dolgok folyása iránt. Nemes Ferencet, aki főgondnoki tiszterrel lemondott, Kolozsváron mindenki korrekt és becsületes embernek ismerte.

Nemes Ferenc megvásárolt egy főtéri házat, melynek értékét két és fél millióra teszik, amelyért azonban a tulajdonos 4,379.000 lejt kapott.

Vett a többek között 2000 drb olyan bankrészvényt hatmillió lejért, mely részvények a vétel pillanatában már egy lejt sem értek. Fel-szerelték a Marianumban egy nyomdát 3 millióért, amelyik legfeljebb egy félmilliót érhet meg.

Betetőzi az egészet a Gergely Ferenc utóda cégnél elvesztett 12 millió lej. Ebből a veszteségből, mintegy 8 milliónak a megfizetését dr. Hirschler kolozsvári plebános vállalta magára. Mindezeket összegezve, valószínűtlennek tűnik fel egy kolozsvári újságközlemény, mely szerint az egyháztanács azt állapította meg, hogy nincsenek veszteségei. A dr. Hirschler plebános által vállalt visszafizetést sem lehet teljes fedezetnek minősíteni. Mi történik, ha dr. Hirschler megszűnik kolozsvári plebánosnak lenni? Egyelőre ennyit tartottak szükségesnek a közvélemény számára közölni. Ez pedig épen elég. Ebből sok mindent láthat és tudhat, aki gondolkodik a dolgokon.

Nem a bukaresti magyarellenes lapokat követjük, amikor a történetekről írunk. Nem is a kolozsvári egyházközséget akarjuk felelősségre vonni. Ha a fentiek, csak részben is, megfelelnek az igazságnak, a komoly felelősség megállapítása ugysem maradhat el.

Nem ezt akarjuk a fenti sorokkal. Hanem

azt, hogy a mi egyházközségeinket megkíméljük esetleg hasonló veszteségektől.

Külföldön sincs senkinek pénze arra, hogy csupán jótékonytárgyat gyakoroljon, s ha volna is, nem gondolna éppen rá. Talál annak helyet Hollandiához közelebb is.

A kölcsön a külföld számára is csak üzlet. Lehet jó és lehet rossz.

S arra vigyázzunk, nehogy az olcsó kamat mellett a kölcsönadónak nagyon jó, nekünk meg nagyon rossz legyen.

Köszöntöm Gyergyószentmiklóst.

Kisbaczon, április 25.

Benedek Elek fehér, meleg és nyughatatlan szárnyai alatt egy kisebb székely írógárda április 21-én este irodalmat akart adni Gyergyószentmiklósnak. Ezek között voltam én is, test szerint először ebben a városban. Ugy jöttem ide, mint a fiú a leányhoz, akit fényképről és a hírek szárnyán megszeretett immár.

A találkozás elfogódottá teszi az embert. Akad a nyelve, ha beszélni kell. De az elválás után leülnek az emlékek, mint a madársereg a fára, látott arcok bokrába gyűlnek, a keresett lelkek sok színben csillámlanak a lélek szemei előtt.

Ezekről akarok mondani valamit, magamnak természetesen, mert ez a legőszintébb forma.

Vallomás ez és üzenet Gyergyószentmiklósnak.

II.

És természetesen az irodalom fája alatt folyik a szó, hiszen mondtam, hogy ezt akarunk mi néhányan, kóbor és virrasztólelkű írók, vinni ebbe a városba. Hogy mit adhattunk, azt mondják meg ők olyan őszintén, ahogy én megmondom azt, hogy milyen kezekkel fogadták ők azt a gügyögő gyermeket, akit mi úgy nevezünk: székely irodalom.

Bátor keresztelő volt ez, mondták és mondták sokan. Szeretnék is magyarra javítani a székelyt. A fül nagyon konzervatív kagyló a fejen: Az új, meglepő fogalmakat nem szívesen hallja. Pedig nincs más mód, meg kell hallania ezt a két szót: székely irodalom.

Furcsa dolga az Istennek, hogy két ezer esztendeig kellett egy földön élnünk és egymás szemei előtt élnünk, hogy öntudatosan le kelljen írunk végre: székely irodalom.

Ne botránkozzanak meg a magyarok. A többiek nem is kérem, mert ők ugysem akarnak ezen megbotránkozni. Vessék le a politikai és más érdekeket, mint a csunyaszinű burkot. S amikor levetették, nézzék meg a népet, amely köznyelven úgy hivatik: székely. Ott igen különös dolgok vannak az elmúlt századok kertjeiben. Többek között az is ott van, hogy „székely irodalom”. A nép megcsinálta már ezt a maga meséivel és balladáival. Mi ezekre és ezekből építünk, nekünk eszközöknek kell lennünk, akik által a világba kiáltja a nép az összefoglaló címet:

Székely irodalom.

Ez a gerince máris az erdélyi magyar írásnak. De sokkal többnek kell lennie, és hogy több legyen, csak embereken mulik, akik székelyek, tehetségesek és önfeláldozók.

Az irodalom nem politika. Itt más nyelven kell beszélni és főleg más lélekkel.

III.

Nagyszerű vendéglátók a gyergyószentmiklósiak. Majdnem olyan pompásan fogadtak, mintha politikát jöttünk volna csinálni. Ez igen nagy dolog, mert a közhiedelem szerint az író a ma számára nem hasznos elem, hanem csak a jövő utásza.

A székely a jövőjével pedig soha nem törődött tulságosan sokat. Elég gondot adott neki a jelen és azok, akik a jelenben éltek. Ma különösen így van. De én — és remélem, még sokan — azon vagyok, hogy nemcsak élni, de meghalni is jobb egy biztos jövővel, mint egy bizonytalan jelennel.

Mi a lelkeknek ezért a biztos jövőjéért szavalunk, énekelünk és olvasunk tragédiát és humort a székely városokban.

Ezt kevesen értették meg azok közül, akik éppen két biztos lábón élnek a jelenidőben. De megértették a fiatalok közül igen sokan, asszonyok, leányok és fiúk.

Őket köszöntöm mindenekelőtt!

Mintegy kétszáz ember jött meghallgatni minket. Ennek legalább fele nem felejt el miniket. Akik szépen felöltözve színházba jöttek, azok hiába jöttek. Innét nem lehet kimért mozdulatokkal eltávozni, mert az ilyen ember mind egy darab téglát viszen el, amelyet a jövő épületének falába tehetett volna.

Azért örvendező lélekkel jöttünk el ebből a városból. Hiszen láttuk, hogy erre a most épülő hidra, ha félve is, de sokan ráállottak. Igaz, hogy ez nem „Lánchid” s így nem imponálhatott azoknak, akik lánchidon szeretnek járni. De mi hiszünk erejében, mert Isten és a Nép építeti velünk ezt a hidat. És köszönjük azoknak, akik velünk együtt hisznek ebben.

Valamit nem hagyhatok szótétlen. Egy fiatal barátom, egy kezdő ember 1.300 lejt jegyzett néhai Sipos Domokos fiának ahhoz az összeghez, amelyet mi irodalommal szerzünk neki.

Ez hőskor.

És az ilyen fiatal kezdők ennek a kornak a hősei.

Mi szívből hálásak vagyunk az áldozatkészségért, amely ingyen adta nekünk a termet, hálásak vagyunk a rendezőknek, a drága vendéglátóknak és mindenkinek, aki rajtunk keresztül megsimogatta a Nép gügyögő gyermekét, akit úgy keresztelt el néhány pennás szerzetes, hogy:

Székely irodalom.

Tamási Áron.

A munka jutalma.

A Cuvântulban olvassuk:

„Csikszereda. A vármegyei főorvosi hivatalból. Dr. Veress nyugdíjaztatása után a vármegyei tiszt főorvosi állást Dr. N. Antonescu foglalta el. Az új főorvos az egészségügyi szolgálatot nagy rendtelenségben találta.

Igy az egészségügyi tanács nem működött a vonatkozó törvények és rendeletek szerint, hanem súlyos szabálytalanságokat követett el.

A járási orvosok felügyelete csak forma kedvéért történt.

Más, apró teendők, amelyeket az egészségügyi törvény és rendeletek előírnak, teljesen el voltak hanyagolva.

Antonescu doktor ur szigorú rendszabályokhoz nyúlt, s személyzetét kioktatta, hogyan kell teljesítenie mindegyiküknek kötelességét.”

*

Szomorú körkép ez a kis közlemény. A kor betegségének lehangelő képe.

Az öreg Veress bácsi harminc és néhány esztendeje szolgált az államot. Először a magyart, azután utódját, a román.

Az új államnyelvet tökéletesen bírja. Talán ennek köszönheti, hogy állásában majd mostanáig meg tudott maradni.

A helyre azonban szüksége volt másnak. Akinek Veress doktor felett van még egy előnye. Az is beszél románul, hiszen anyanyelve. De ezzel szemben nem tud magyarul. S ez utóbbi, úgy látszik, nagy érdem, ha arról van szó, hogy valakit hozzánk, a mi vidékünkre nevezzenek ki funkcionáriusnak.

Lehangoló az esetben, hogy Veress doktor, annyi évi becsületes munkáért, fáradozásáért, ezt a jutalmat kapja, hogy elmeséli, utána milyen rendtelenség, mennyi szabálytalanság maradt.

*

Van azonban a dolognak egy másik oldala is. Nem kell mindig, mindenben csak a szomorkodnivalót észrevenni.

Mert hiszen, úgy is lehet ezt a kis közleményt olvasni, ahogy azt az írója minden biznnyal értette.

Eddig aránylag rendtelenség, zavar s egymás kellemetlen dolog volt a főorvosi hivatalban, ezután sokkal jobb lesz.

S ha mi eddig is meg voltunk elégedve az állapotokkal — ezen a téren — mennyire

meg leszünk még elégedve ezután. Amikor N. Antonescu doktor ur még az eddig észre se vett bajokat is mind meg fogja gyógyítani.

De jó is lesz akkor.

Csakhogy — bármennyire is szeretnők magunkat ebbe a jó hangulatba beleringatni, sehogysa sikerül.

Tulságosan sok rossz tapasztalatunk van mostanáig. Nem is éppen Antonescu urral, hanem úgy általánosságban.

Külön a személyre vonatkozólag pedig, sajnos, egyes történések után olyanforma balsejtelmek vannak, hogy akarva-nemakarva, kénytelenek leszünk még egészségügyi érdemeinek bővebb méltatása céljából a kérdésre gyakorta visszatérni.

A ditrói borzalmak.

Közönségünk előtt sajnos, nagyon is ismeretesek a vidékünkön gyakran megismétlődő csendőrbatalitások történetei. A legutóbbi felháborító esetről a multheti Székely Szó számolt be részletesen. Siklódi Imre és Gál Imre polgártársainkat érték volt borzalmas bántalmazások. A folytonosan megismétlődő kegyetlenkedések arra késztették a Csikvármegyei Magyar Párt vezetőségét, hogy a belügyminiszterhez távirattal forduljon. Reméljük, hogy ennek meg lesz a hatása.

A távirat szövege a következő:

Duca belügyminiszter București.

Ditró csikmegyei községben Dioniziu Nazan csendőrmester aljas kegyetlenségeket követett el bűnügyi nyomozás során. Siklódi Imre és Gál Imre gyanúsítottakat szörnyű módon összeverte. Mindkettőnek meztelen talpát bottal iszonyatosan megverte, utóbbinak száját addig ütötte, míg nyelvét és foghúsát is összeharapta. Súlyos sérüléseiket orvosi bizonyítvány igazolja. Tíz év óta folyton megismétlődő brutálitások méltán váltanak ki elkeseredéseket vármegyénkben. A csendőri nyomozások legtöbbször a legsúlyosabb ütésverések közben végeztenek. Senki sem lehet biztos abban, hogy maga, vagy szülője, vagy testvére, akár házastársa, vagy rokona mikor lesz kitéve csendőrök tetszésszerinti kegyetlenségeinek. Az emberi méltóság a legszörnyűbb meggyalázásnak nem lehet így kiszolgáltatva még gyarmati lakosságnál sem. Legsürgősebb vizsgálatot kérünk az aljas visszaélések megtorlására.

Csikmegyei magyarpárt.

Schubert emlékünnepe Gyergyószentmiklóson.

Mint a Gyergyói Ujság már régebben jelezte volt, a gyergyószentmiklósi zenebarátok a helyi dalárda közreműködésével Schubert halálának százéves évfordulója alkalmából, e hó 19-én, a Laurentzi-szálló dísztermében, egy nagyszabású emlékünnepezt rendeznek, melyen zárólag a halhatatlan zeneszerző művei lesznek műsoron. Schubert zenekari művei, híres dalai és koncert-darabjai kerülnek bemutatásra és legjobb zenészeink lázasan készülnek arra, hogy teljesítményük méltó keretben jusson kifejezésre.

Schubert mélyiséges talentumát városunk zeneértő közönségének nem kell külön megemlítenünk és biztosan számítunk arra, hogy amikor egész Európa nagy ünnepeket keretében rója le kegyeletét e nagy zeneköltő felejtethetetlen emlékének, városunk intelligenciája részéről is nagy számban fogják megjelenésükkel támogatni az estélyt, melynek sikere érdekében zenészeink tudást és fáradságot nem kímélve, buzgólkodnak. Az est részletes programját jövő számunkban fogjuk közölni.

Ifjusági könyvek

nagy választékban

== Sándorynál ==

== kaphatók. ==

Svájcból.

Locarnó, 1928. május 1.

1925. októberében a nagy történések középpontjában állott Locarnó. Az egész világ szeme ide irányult és egy örömteli remény hajtott rügyet sok millió ember szívében, hogy végre valahára az európai békének alapköve letétetik. Az ágyuk bömblésének megszünte óta először ültek egy asztalhoz az európai államok képviselői a kibékülés jegyében.

Ezóta ezek és ezek zárandokolnak mindenfelől Locarnóba, a konferencia helyének történelmi nevezetességű tanácstermét megtekinteni. Ott, ahol az egyezség megkötött, minden a régi. Csupán a látogatók könyvének oldalai telnek meg gyors egymásutánban. Nem a terem egyszerűsége képezi itt a látogatás tárgyát, hanem azon érzés, hogy ugyanazon négy fal között vagyunk, ahol először hangzott el a borzalmas háború kitörése óta a békének szava.

Ez idő óta az egész világon a nagy eseményről, Locarnó szelleméről beszélnek. Ezek teltek el azóta s mégsem jutott el Európa a várva-várt célhoz s Locarnó szelleme csupán szellem maradt, sőt néha, mint kísértet üti fel fejét egy-egy pillanatra, hogy azután ismét nyugalomra térjen. A népek, jobban mondva a kormányok képviselőinek fáradalmi nem hozták meg a nehezen várt gyümölcsöt, — jöllehet, a népek óhaja, a Béke, sohasem öltött olyan szilárd alakot, mint éppen az utóbbi időben. Hovatovább erősödik az a meggyőződés, hogy a népek boldogsága, megelégedettsége nem a fegyverek hatalmától függ s hogy a régi uton haladva, sohasem lehet a háborút megakadályozni s a békét megvalósítani.

Nem a véletlen műve, hogy Locarnót választották a béke bölcsőjéül. Európában nem találni még egy helyet, ahol oly sok békére emlékeztető benyomást nyerhetne az ember, mint Locarnóban. Sehol sem nő olyan egyetértésben — egymásba fonódva a déli és északi növényzet — mint itt. A libanoni cédrus békés szomszédja a fenyőnek, amelynek aljában óriási kaktuszok terjesztik ki dus levelüket, a pálmák békésen csillogó gyümölcse, a pompásan illatozó mimoza fák fölött lebeg, s kékeszöld tóban — a Lago Maggioreban — visszatükröződnek a ragyogóan kék ég az életvidám kaméliák, a glycineák, azaleák és magnoliák s a hóval borított hegyek. Ennél szebb egyetértését a természetnek sehol sem találja meg az ember.

Különböző fajtájú, nemzetiségű emberek, a világ minden tájáról — a békeszerető „tessini” népek közepette zavartalanul élvezik a páratlanul meleg napot, s a természet, mindannyiunk tanító mestere, egyforma szeretettel öleli őket keblére, ezzel is dokumentálván — a békének — lehetőségét.

Locarnóban a Lago Maggiore gyöngyében született meg 1927. aug. 1-én az ideális békének praktikus előmunkása, az európai Béke-Unió, amelynek munkájához igaz szeretetünket adjuk — nyíltan bevallván, hogy mi is békét akarunk, igazi békét.

Forró óhajításunk, hogy lehetőleg minél hamarabb látható eredménye legyen ennek a mozgalomnak, hogy mindazok lelkében, kikből a nyomorúság a reményt kiölte, — a hitnek újabb palántái hajtsanak ki újra.

*

A postafelügyelőség az 1927-ik esztendő csekély 5-9 millió frank (196 millió lej) nyereggel zárta le, jöllehet, a kiadások az általános fizetésemelések következményeképpen, jelentősen megnövekedtek. Ezen eredmény élesen bizonyítja, hogy nem föltétlen szükséges az évi biláncot veszteséggel, vagy pedig csak nagy ügyvel-bajjal, úgy-ahogy lezárni s a posta könyven egy szabályosan folyó bevételi forrása lehet az államnak. Az utóbbi 20 évben kerek 20 millió frankot hajtott az állam malmára a posta (666 millió lej).

Illetékes körökben meg vannak róla győződve, hogy a posta-forgalom évről-évre növekedik s hogy további fölösleg várható. Ilyen körülmények között komolyan gondolkodnak arra, hogy leszállítsák a postatarifát.

1927. év végén 1490 vasuti kilométeren

robogtak a villamos mozdonyok; a folyó év végéig pedig 1665 vasuti kilométer lesz a villamos üzemnek átadva. 60 százaléka tehát az államvasut vonalainak, 80 százaléka az általános vasuti forgalomnak.

Az összköltségek 1927. év végéig 17-5 milliárd lejt tettek ki, amely összegből 16 milliárd a vasut, 1-5 milliárd pedig az állampénztár terhére könyveltetett el. A gazdasági előnyök azonban élesen előtérbe léptek, amennyiben a f. évi szénmegtakarítás kb. 600 millió lejt tesz ki, s a villamos üzem következményeképpen személyzetleépítés újabb 43 milliót az állam pénztárában hagyott.

A pályafenntartási költségek szintén 15 millió lejjel csökkentek. Számítások szerint a f. évben a villamos trakció kb. 100 millióval lesz a gőzhúzó erőnél olcsóbb.

Sajnos, e paradicsomi állapotok nem nálunk, odahaza uralkodnak, jöllehet megvalósításukra mi is áhitozunk s nem kellene sok hozzá, csak egy kis jóakarat s a régi mondásnak, „Minden szentnek maga felé hajlik a keze” nyugdíjazása.

Balázs Pál.

HIREK.

Medvepusztítások.

A kilyénfalvi határban, a község marosontúli legelőjén legutóbb nagy károkat okoztak a medvék. Egy csomó állatot megöltek, tönkretettek.

Ujjfaluból ugyancsak medvékárokról számolnak be.

A dánfalvi határban egy éjjel négy marhát ölt meg a medve.

A kilyénfalvi ügy megtanulta az ember dolgaival való bánást, hogy a becsukott istállóajtóval is ügyesen elbánik s kihuzza mögüle a bőgő borjút.

És időközben ezerkilencszázhuszonnyolcat irunk és a medvét a szegény embernek nem szabad meglőni, merthát az nemes állat s rá vadászni nagyuri passzió, kevés „úr” számára rezerválva. Vagy hogy félreértés ne legyen a dologból, kevés számú „úr” az, aki a passziót rezerválja magának.

Nem tehetek róla, eszembe jut, ha nem akarom is, egy régi-régi história. Valahol olvastam volt. De az is régen történt. A franciáknak volt egy játékoskedvű, gyönyörű kicsi királynője. Szép nő volt, szeszélyes. Szánkázni kerekedett kedve. Augusztusban. De ő szánkázni akart. És a miniszterek gyorsan kitalálták, hogyan töltsék kedvét. Beterítették az utat, Párisból Versaillesig, végig, tiszta, örült sóval. Csilingelve csuszott a sóton a fejedelmi szán s a szeszélyes kicsi királyasszony boldogan, kacagva tapsolt örömeiben.

Az ut mellett, amerre elhaladt, lakott a Nép. Rongyos, mosdatlan, kellemetlen szagu. Törődni se érdemes vele. Csak vigyázni kell rá nagyon, mert tolvaj a természete. — Ni, ott is, egy öreg paraszt kimászik az utra, mert menni alig tud, s felszedi, elloppja királynője szánja alól a drága, szép, csillogó sőt.

Megállni, megbüntetni, — kiáltja egy udvari ember, s az öregot megfogják, megbotozzák. A szegény jajgat egy darabig, később belátva, hogy ugyancsak illetlen dolgot cselekedett, talán bűnbánata jeléül, szépen meghalt a botütések alatt.

Valamikor, mondom, olvastam ezt s eszembe jutott most, a medvékkel kapcsolatban. Pedig tudom, nem okos dolog az ilyent emlegetni, mert éppen most közeledik a nyár, s mi lenne, ha itt is valakinek kedve szottyanna szánkázni? Mert hát ami azt illeti, itt nem is olyan drága a só, mint akkoriban ab Páris—Versailles volt.

Meséljem tovább a történetemet? A piszkos, gusztustalan, rosszszagu francia nép nézte, nézte ezeket a dolgokat, egy szép napon kijött a béketűrősből, fellázadt, elkergette zsarnok urait, s a bájos kicsi királynő, aki pedig igazán nem volt oka semminek, szegényke vérpadon halt meg.

— A Misszió közgyűlése. A gyergyószentmiklósi Misszió, a város legjótékonyabb karitatív intézménye, múlt vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését. A zárda nagytermét teljesen megtöltö közönség örömmel hallgatta meg a titkári és pénztári jelentést, élvezettel Nagy Erzsike szavaltát, Szakács Antal káplán tar-

talmas beszédét és Bándi Mariska székely monológját. A titkári és pénztári jelentés a Misszió működéséről számolt be. A múlt évi pénztárforgalom 48.631 lej volt, amely összeggel szegényeket segítettek, iskolás gyermekeknek könyvet, szegény betegeknek tejet, orvosságot, élelmiszereket, ruhát vásároltak, helyettük házbért fizettek. A közgyűlés utolsó pontja a Szatmáron tartott szociális kurzusra szerencsés választással kiküldött Nagy Piroska tanítónő beszámolója volt a leányegyesületek szervezési munkálatairól: erős ígéret a nép leányainak intenzív, komoly nevelésére.

— Halálozás. Bálint Péter, Kilyénfalva községnek több évig volt bírója és képviselő-testületi tagja, a községi tanács tagja, f. hó 2-án elhunyt. Kilyénfalva község a közügyekért lelkesedő, munkás polgárát vesztette az elhunytban.

— A „Szentkereszt hadsereg” szárhegyi szervezete folyó hó 18-án este 8 órai kezdettel tartja meg szokásos havi műsoros ünnepségét a Márdirosz-féle nagyteremben, Angi Balázs rendezésében az alábbi műsorral: 1. Elnöki megnyitó A Szentkereszt hadsereg hivatásáról és jelenleg beindított nagyszabású munkaprogramjáról, tartja P. Kristó M. házfőnök. 2. Alkalmi monológ, előadja Angi Béla. 3. Szavaltat: Egy Délamerikába kivándorolt család tragédiája, szavalják Angi Böske és Béres Ágnes. 4. Az első dinamit, novella, felolvassa Angi Balázs. 5. Szavaltat: A kereszt hatalma, Márdirosz Gyula. 6. Énekduett: Fazakas Birike és Csergő Mariska. 7. Párbeszéd: Ártatlanul elítélve, előadják Keresztes József és Kulcsár András. 8. A pulyka, bohózat, előadják Gáspár Domokos, Fülöp József, Gurzó Karolin, Angi Böske és Mariska. 9. Záróbeszéd, tartja P. Kristó M. házfőnök.

Tekintettel, hogy a műsor az egyetemes kultúra érdekében, propagandajellegű, vidéki résztvevőket is örömmel fogad a rendezőség. Előre bejelentett vidéki megjelenésre fenntartott helyek lesznek rendelkezésre.

— A remetei „Alkoza” közbirtokosság közgyűlése. F. hó 7-én tartja a közbirtokosság közgyűlését, melyen rendkívül fontos ügyek kerülnek megtárgyalásra. Érdeke minden birtokosnak, hogy a gyűlésen résztvegyen.

— Főzőkurzus Gyergyóban. Gyergyószentmiklósról érkezett a napokban Románia legismertebb és legnépszerűbb szakácsa, Hellwig János. Miután Erdély minden számottevő városában, s legutóbb Bukarestben is nagy sikerrel rendezett főzőkurzusokat, nálunk is megállapodik négy hétre, hogy asszonyainkat, leányainkat a főzés magasabb művészetére megtanítsa. Kurzusa hetedikén kezdődik. Jelentkezőket Laurentzi Rudolf üzletében fogadnak el. A részvétel díja 1200 lej.

— Szublimátot ivott. T. V. fiatal leány hétfőn este 8 darab szublimát pasztillát vett be. Tudvalevőleg már egy darab ilyen pasztilla halálos mérgezést okozhat s így elképzelhető, hogy milyen nyomorult állapotban lehetett a szerencsétlen fiatal leány, aki szerelmi bánata miatt akarta eldobni fiatal életét, mikor késő éjjel dr. Csiky rendelőjébe szállították.

Szerencsére dr. Csiky rögtön felismerte a mérgezés természetét, kiadós gyomormosást végzett, megfelelő ellenmérgeket adott, és így, amint örömmel értesülünk, a már-már teljesen elvesztettnek hitt beteg állapotában lényeges javulás állott be.

— Kettészelte a vonat. Ápr. 28-án éjjel 2 órakor egyik éjjeli őr rettenetesen megesonkított hullát talált a sinek között a Szentmiklósról Tekerőpatak felé vezető vasútszakaszon az első őrháztól 200 lépésre. A rögtön bevezetett vizsgálat megállapította, hogy Antal József József 16 éves ujjfalvi legény járt ilyen szerencsétlenül, aki a helybeli Sándor Elek határbírónál szolgált s múlt hó 27-én gazdájától ismeretlen helyre távozott. Az eset körülményei még nem tisztázódtak, de valószínűleg véletlen balesetről van szó. Dr. Nagy Lajos városi főorvos boncolta fel a hidegházba szállított szerencsétlen legény tetemét. Nyakánál kettészelte a vonat. Az elgurult fej szintén hosszában kettészelve. Jobb combja eltört s még számos zúzódás látható. A vizsgálat folyik.

Az Uránia mozgószínház hírei.

Május 5. és 6-án, szombaton és vasárnap

Fekete sas.

Rudolfo Valentino, a feledhetetlen filmművész legnagyobb alakítása, aki partnerével, Bányi Vilmával az egész világ osztatlan elismerését vívta ki. Az orosz milióban lejátszódó filmre-mek méltán tarthat számot a közönség legnagyobb érdeklődésére. Épp ezért a világszenzációt keltett látványos és izgalmas filmet rendes helyárok mellett vetítjük.

9-én és 10-én, szerdán és csütörtökön

Cigánybáró.

Jókai és Strausz zsenijének találkozója egy utólréhetetlen megrendezésben. A kinematografia remekműve.

12-én és 13-án

Bohémélet.

John Gilbert és Lilien Gish a főszerepben. Az évad egyik legszebb filmje.

KÖZGAZDASÁG.

A brassói bankok újabb értekezlete a betéti kamatok leszállítására.

F. hó 3-án tartottak újabb értekezletet a brassói pénzügyintézetek vezetői, mely értekezlet célja a betétkamatok további redukálása.

Értesülésünk szerint a betétek után eddig fizetett kamatokat 8%-ra akarják leszállítani. A bánáti pénzügyintézetek erre vonatkozólag már korábban megállapodtak. Ugy tudjuk, hogy Marosvásárhely és Kolozsváron is 10% a maximális betétkamat.

Az Erdélyi Bankszindikátus közgyűlése.

Ez évben rendes közgyűlést Gyergyószentmiklóson fogja június hó 4-én megtartani a Bankszindikátus. Helyes és méltányos, hogy több esztendő után Gyergyóra is kerül a sor. Előreláthatólag igen nagy érdeklődés mellett fog lefolyni a népesnek ígérkező közgyűlés.

A bankok pénztárórai.

A helyi pénzügyintézetek megállapodtak abban, hogy május hó 1-étől október hó 1-éig dél-éltől fél 9-től délután 1 óráig tartanak hivatalos pénztári órákat.

SPORT.

A görög-magyar tennismérkőzést a magyarok 5:0 arányban nyerték meg.

Prága. A Hungaria—Spárta mérkőzés 2:2 arányban eldöntetlenül végződött.

Le Havre. Uruguay európai turára indult világbajnok csapata 6:0-ra győzte le Havre csapatát.

Belgrádban lesz vasárnap a hatodik aranyserleg-mérkőzés Jugoszlávia és Románia válogatott csapatai között.

A norvég—magyar Davis—Cup mérkőzések május 3-án megkezdődtek.

A németek rakétaautót találtak fel. Sander német professzor tervei szerint az Opel-gyár egy teljesen új típusu automobilt gyártott, amit nem benzinmotor, hanem rakétaüteg hajt. Az első kísérletek szerint még 500 kilométeres óránkénti sebesség is elérhető e géppel. Bár veszélyessége miatt ezidőszereint még mindennapi használatra egyáltalán nem alkalmas a gép, mégis szakkörökben a technika igen nagy vívmányaként ünneplik, amit a német szívósság bizonyára rövidesen még jobban tökéletesíteni fog.

Osztrák—magyar válogatott mérkőzés lesz vasárnap Budapesten, ahová még külföldről is igen sokan utaznak fel, hogy személyesen lehessenek jelen a szenzációs sporteseményen.

Tenniszezők figyelmébe! Ismételten felhívjuk a tenniszező hölgyeket és urakat, hogy úgy az évi tagsági díjat, mint a tenniszezés díját haladéktalanul fizessék be a tenniszgazdánál.

Aragonit disztárgyak

Sándory könyvkereskedésben.

Azonnali belépésre

keresek termény és fűszer szakmában jártas

kereskedő segédet.

Lehetőleg személyes jelentkezést kérek.

Sáska Andor kereskedő, Gheorgheni.

Van szerencsém értesíteni a t. nagyerdemű közönséget, hogy a nyári szezonra

dus szőrmeválasztékom

mindenfélre színben megérkezett. Olcsó árak.

Hersko Simon szücs, Gheorgheni,

Tölgymező-ut 2. Str. Reg. Ferdinand.

Eladó

1 drb 3 éves „Nonius” lipicai fajta barna mén és 1 darab 3 éves barna csikó.

Megtekinthetők:

Kováts Gergely földbirtokosnál

Csikverebesen (Verebiş állomás.) 2-2

Óráat javít

szakértelemmel és jutányosan

Stein Salamon

órás és ékszerész (postával szemben)

Szemüvegek orvosi rendelésre.

TUTUN-gerie NAGY

Chiose.

GHEORGHENI.

Piața.

Kaphatók

az alábbi román és magyar lapok és folyóiratok:

ROMÁN:

Dimineata
Cuvântul
Universul
Adeverul Literar
Pardon
Furnica
Dimineata copil.
Realitatea
Patria
Spectatorul

MAGYAR:

Ellenzék
Keleti Ujság
Brassói Lapok
Székely Szó
Gyergyói Ujság
Maros
Hétfői Napló
Sherlock Holmes
Erdélyi Képes Lap
Kaviar
Almoskönyv

KÜLFÖLDI LAPOK

Tolnai Világlap
Szinházi Élet
Panoráma
Rádió Ujság
Record divatlap
Schöne Wienerin
Uj Divat
Tündér Ujjak
Die Woche
Uj Idők
Wiener Jurnal

és valamennyi időnként megjelenő regényfüzetek.

Értesítés! Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Gheorgheniben (Gyergyószentmiklós) a Fogarassy-utca 8. szám alatt, közvetlen a róm. kath. plebánia mellett levő

„KEGYELET” disztemetkezési vállalatot

megvettem és azt szolid és becsületes alapon tovább vezetem úgy, hogy a n. é. közönség b. bizalmát minden tekintetben ki fogom érdemelni.

Elvállalok e szakmába vágó mindennemű megbízatást; személyesen rendezem a ravatalozásokat és temetéseket helyben és vidéken diszes üveges gyász-kocsival.

Raktáron tartok dus választékban minden néven nevezendő temetkezési cikket a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, u. m.: minden méretű fe-nyőfa-, tölgyfa-, tapétás vagy fémmel bevont és ércpokorsót; tüll és selyem szem-fedelet, alsólepedőt, párnát, harisnyát, cipőt, gyászszobkendőt, fejkendőt, női gyász-fátyolt, karfátyolt, menyasszonyi fátyolt, mirtuszcsoportot és koszorút; keresztelő-gyertyát, vásznat és szalagot; templomi gyertyát minden vastagságban; sirkoszorút és szalagot tetszésszerűen felirattal, stb.

Elvállalok hulla-exhumálásokat és azoknak szállítását.

Előzékeny kiszolgálás!

Olcsó szabott árak!

Kérve a n. é. közönség szives pártfogását, maradok teljes tisztelettel:

FILÓ KÁROLY, „KEGYELET” disztemetkezési vállalat tulajdonosa.